

[Raunkjær.]

den for at bevare skolen, og kritikken bør vi ikke sidde overhørig; der er noget at rette, men vi kan jo fornuftigvis begynde at rette ved at gøre cirkulæret nok så liberalt.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om Lønmodtagernes Garantifond.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 26) findes i tidenden sp. 643, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 999).

Der var stillet 8 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

K. J. Mortensen: Lovforslaget er blevet grundigt bearbejdet i udvalget, idet udvalget ønskede at sikre sig, at man fik så få tvivlstilfælde som muligt, når man skulle til at afgøre de enkelté garantisager.

Spørgsmålet er imidlertid, om man alligevel har fundet alle de punkter frem, som skal dækkes. Det kan være vanskeligt at sige i dag, og det kan måske også blive aktuelt, at man i løbet af et par år igen må ændre på loven for at dække de ting, der opstår.

En af de ting, man bl. a. har diskuteret i udvalget, var spørgsmålet vedrørende pensionsbidrag. Der findes jo stadig væk en del virksomheder, der påtvinger deres medarbejdere en pensionsordning gennem et forsikringsselskab, og man drøftede i udvalget, om det bidrag, der eventuelt var tilbageholdt, men ikke indbetalt ved en konkurs, ikke skulle dækkes af løngarantifonden. Efter de oplysninger, vi i udvalget har modtaget, skulle det være sådan, at forsikringsselskaberne ikke giver nedslag i pensionen, selv om der er manglende indbetaling på

grund af konkurs, hvorfor man er gået uden om det.

Et andet spørgsmål, man har diskuteret, er tidspunktet for ikrafttræden af garantifonden. Det er jo sådan, at der fra forskellige sider var ønske om, at den skulle være gældende fra den dag, hvor lovforslaget var fremsat, men ministeren har fundet, at det ville være temmelig vanskeligt at gå tilbage og rekonstruere, hvad der skulle dækkes. Vi må vel også nok sige, at så havde det været på sin plads, at man havde vedtaget lovforslaget, da det var til behandling i folketinget for et års tid siden.

Man har også diskuteret spørgsmålet om bidrag fra statens virksomheder, og dér er man kommet til det resultat, at selv om der ikke er store chancer for, at staten krakker og ikke kan udbetale løn, vil man alligevel lade statens virksomheder indbetale på lige fod med andre arbejdsgivere ud fra den betragtning, at man ellers kommer til at skulle se på en hel del andre, som skal holdes udenfor; det vil igen bevirke, at man får en hel del administration, og det er ikke formålet.

Der er dog en lille ændring med hensyn til opkrævning af bidrag, nemlig et ændringsforslag fra ministeren, tiltrådt af et flertal, om, at ministeren kan afgøre, at beløb under en vis størrelse ikke skal opkræves. Det kan nok være rimeligt, for hvis man kommer frem til, at det årlige beløb pr. lønmodtager er ca. 1 kr. 50 øre, og man tænker sig, at man skulle opkræve beløb på f. eks. 3 kr. for en arbejdsgiver, er det jo et spørgsmål, om ikke det at opkræve pengene ville blive dyrere end at lade være.

Der er også af ministeren stillet ændringsforslag, som er tiltrådt af hele udvalget, nemlig nr. 1 og nr. 3; de er indføjet for at give en klarere formulering af de dækningsområder, der skal være.

Ministeren har også stillet ændringsforslag nr. 7 vedrørende straf for manglende eller forkerte oplysninger. Det er beklageligt, at man må sætte sådanne bestemmelser ind, men vi mennesker er vel ikke altid så gode, som vi skulle være, så det vil nok være utænkeligt at have en lov, uden at der er visse bestemmelser af den art.

I forbindelse med en henvendelse fra LO og Dansk Arbejdsgiverforening har udvalget behandlet spørgsmålet, om man skulle

[K. J. Mortensen.]

dække bruttoløn eller nettoløn. Udvalget har stillet et ændringsforslag, tiltrådt af ministeren, om, at garantifonden skal dække bruttoløn minus kildeskat. Man har gjort det ud fra den betragtning, at man ikke ville give kildeskattefradraget en anden prioritet, end det har i konkursloven. Nu håber vi, finansministeren kan give os tilsagn om, at der ikke senere vil ske noget krav over for lønmodtageren, såfremt det viser sig, at skattekravet ikke kan dækkes i boet. Vi har nemlig i forbindelse med behandlingen fået et svar fra arbejdsministeriet og finansministeriet, der siger, at man ikke er sikker på, at bruttoløn minus kildeskat vil give en tilstrækkelig sikkerhed for korrekt skattemæssig behandling af lønmodtagerne. Det må vi håbe det gør. Det må i hvert fald være en forudsætning, at en lønmodtager, der har fået sine penge gennem løngarantifonden, ikke på et senere tidspunkt pludselig skal til at efterregulere skat.

Der er stillet mindretalsændringsforslag under nr. 4, 6 og 8 gående ud på, at i stedet for at man, når året er gået, beregner, hvor meget der skal opkræves, lader man staten sikre disse penge, og staten overtager denne udgift. Det lyder en lille smule underligt, når det kommer fra partiet venstre, som jo under finanslovdebatten beklagede, at man fra regeringens side ikke ville gå ind på visse sparebestrebelse i forbindelse med de sociale udgifter. Ganske vist ved vi ikke, hvor meget dette bliver; vi ved, at løngarantifonden i de allerfleste tilfælde vil få sine penge, men vi må trods alt sige, at det, der ikke er blevet udloddet ved konkursboer i perioden fra 1. december 1970 til 30. november 1971, kun er 82.000 kr. Det er måske nok småpenge i statsbudgettet, men det må vist være rimeligt, at staten ikke påtager sig denne udgift.

Jeg skal anbefale, at man vedtager lovforslaget med de af ministeren og af udvalget stillede ændringsforslag, samt at man forkaster de af mindretallet stillede ændringsforslag.

Simonsen: Lovforslaget om Lønmodtagernes Garantifond har vel nok under udvalgsarbejdet vist sig at være et væsentlig mere kompliceret lovforslag, end det ved første øjekast så ud til. Det er vel også det, der er

årsag til, at vi har måttet igennem mange møder og meget opklaringsarbejde for at nå frem til at skrive en betænkning. Vi er også nået frem til en række ændringsforslag, som vi fra vores side mener i allerhøjeste grad er med til at få lovforslaget til at fremtræde i en forbedret form, men jeg tror alligevel — og jeg forstod også, at hr. K. J. Mortensen var inde på den nogenlunde samme tankegang — at vi må se i øjnene, at vi meget snart får denne lovgivning til behandling igen, når den har haft mulighed for at fungere i praksis, så vi kan se, om det har været muligt for folketingsudvalget at nå frem til at fjerne alle eventuelle knaster i forbindelse med lovforslaget.

Men som det ser ud på nuværende tidspunkt, synes jeg, man har lov til at konstatere, at vi er nået frem til en enkel administration. Det er klart, at i det øjeblik man står over for vedtagelsen af et projekt som Lønmodtagernes Garantifond, må man naturligt, som vi også gjorde det under den første behandling, stille spørgsmålet: lægges der nu en ekstra administrativ byrde på de selvstændigt erhvervsdrivende? Som det er angivet over for udvalget, at man vil administrere denne lovgivning, nemlig at der bliver tale om en postopkrævning én gang om året på det beløb, der skal betales, synes jeg i hvert fald, vi med fuld ret kan sige, at der ikke bliver tale om nogen ekstra administrativ byrde.

Jeg var under første behandling inde på det spørgsmål, om det ikke havde været teknisk muligt at skille de offentligt ansatte fra de privat ansatte, fordi der som sagt er noget besynderligt i, at vi skal konkurssikre mennesker, der er ansat i offentlige virksomheder og ikke har nogen som helst chance for at komme i en konkurssituation. Det har under udvalgsarbejdet vist sig, at det ikke har været teknisk muligt at adskille grupperne, og det må vi bøje os for, men jeg vil alligevel gerne for en ordens skyld her under anden behandling sige, at vi kan ikke bare hermed acceptere denne tilstand for tid og evighed. Med et stadig bedre teknisk apparatur skulle det gerne være muligt også at administrere på en fornuftig måde, og det er en kompliceret administration, når vi skal opkræve også hos de mange, som ikke har noget behov for det. Jeg vil håbe, at det lykkes — for vi kommer jo også ud for den

[Simonsen.]

slags ting på andre lovområder — at nå frem til et system, hvorigennem vi kan adskille de to grupper.

Jeg skal ikke gå i detaljer vedrørende alle de ændringsforslag, der er stillet, men tage nogle af de væsentligste frem, og her tænker jeg bl. a. på ændringsforslag nr. 2. som er stillet i konsekvens af den henvendelse, vi har fået fra Dansk Arbejdsgiverforening og LO, og som lyder:

„Garantien omfatter dog ikke den del af kravet, som arbejdsgiveren skulle have indeholdt i kildeskat.“

Jeg vil godt føje til, at det var dog rart, at alle kom til den samme opfattelse i udvalget, således at vi kunne nå til enighed om den sag. Der ville være noget paradoksalt i, at vi skulle sikre skatten i alle disse tilfælde her og således gøre skat på dette område bedre stillet end skat på alle mulige andre områder i en konkurssituation. Man må vel også føje til, at med henblik på de bidrag, som man skal betale pr. lønmodtager, er det heller ikke ligegyldigt, om man betaler for bruttoløn eller for nettoløn. Nu må vi jo erkende, at vi desværre ikke har ret megen fornemmelse af, hvor stort det årlige beløb vil blive, og det vil nok også svinge fra år til år. Det kan godt være, at beløbene er så små, at det i virkeligheden ikke rigtig lader sig registrere, men det ved vi ikke, og nu er vi i hvert fald på den sikre side, når vi vedtager det ændringsforslag, der er stillet af ministeren på dette område.

Jeg vil også gerne føje til for en ordens skyld — vi har diskuteret det i udvalget — at vi må forstå dette ændringsforslag på den måde, at garantien omfatter alle andre løntilgodehavender, som der kan være tale om, f. eks. pensionsbidrag osv., og jeg kunne godt tænke mig at få en bekræftelse fra ministeren på, at dette er tilfældet, således at der ikke hersker nogen tvivl, når dette lovforslag er vedtaget.

Et andet ændringsforslag, nr. 5, går ud på, at ministeren får bemyndigelse til at bestemme, at beløb under en vis størrelse ikke skal opkræves. Det betragter vi også som en væsentlig forbedring af dette lovforslag, idet der så netop bliver tale om, at de mindre erhvervsdrivende slipper for at komme med i dette system. Det tror jeg vil blive mødt med tilfredshed blandt de mindre erhvervs-

drivende, og ud fra en almindelig administrativ betragtning er det klart, at der er tale om en forbedring og en forenkling.

Jeg skal ikke komme ind på de øvrige tekniske ændringsforslag, som er stillet af ministeren, men komme med nogle kommentarer til de ændringsforslag, som er stillet af venstres repræsentanter i udvalget. Man lægger her op til, at beløbene, som skal udbetales til lønmodtagerne, skal betales af staten. Dertil kan man vel nok sige, at det er, som om situationen for øjeblikket ikke rigtig er til at påføre staten ekstra udgifter. Når man tager i betragtning den diskussion, vi har for at finde frem til, hvor vi kan spare på statens udgifter, er der ikke ligefrem stor grund til at føje nye til. Det er den ene side af sagen, men den anden side, og det er måske i realiteten den vigtigste, er, at der efter vor opfattelse er noget principielt forkert i, at man bare uden videre, når en virksomhed går konkurs, skal kunne lade kravet gå videre til staten, som så skal betale regningen. Det kan faktisk ikke være rigtigt. Man går efter det princip, der ligger i lovforslaget, ind for en almindelig risikofordeling, hvor man selv bidrager til dækning af de udgifter, der eventuelt ikke er dækning for i et konkursbo. Det må være en sund og naturlig måde at ordne denne sag på, og det viser sig da også i praksis, at det er en løsning, som hovedorganisationerne tilslutter sig. Det er klart, at LO gør det, men arbejdsgiverne har også gjort det, det er fremgået bl. a. af de henvendelser, man har rettet til udvalget.

Jeg kan kun beklage, at det ikke har været muligt at følge henvendelsen fra Dansk Journalistforbund om at give loven en vis tilbagevirkende kraft. Det havde været tiltalende, hvis det havde været muligt, men vi har under udvalgsarbejdet måttet erkende, at det ikke har været praktisk gennemførligt at få en ændring ind i lovforslaget, således at loven fik tilbagevirkende kraft.

Med disse bemærkninger skal jeg konkludere, at vi kan stemme for lovforslaget og for de ændringsforslag, der er stillet af ministeren og af udvalget, og at vi må anbefale at stemme imod de ændringsforslag, som er stillet af partiet venstre. Vi vil gøre opmærksom på, som vi gjorde det under første behandling, at hermed løser vi et problem for lønmodtagere, der kommer i en vanske-

[Simonsen.]

lig situation, når der erklæres konkurs, men må samtidig føje til, at for de mennesker i små virksomheder, som kommer i den samme situation, og for de mennesker, der har virksomhederne, har vi endnu ikke formået at finde en løsning. Den skal ikke findes ved denne lejlighed, men vi håber, at der henad vejen vil blive mulighed for at finde en løsning også på dette område.

Robert Christensen: På mit partis vegne vil jeg gerne have lov til at udtrykke glæde over, at vi nu er ved at nå til vejs ende med denne lovgivning. Det er jo helt urimeligt, at lønmodtagere, der har præsteret et stykke arbejde, lønmodtagere, der måske oven i købet har fået tvangsansvist arbejde hos denne arbejdsgiver, ved en konkurs eller anden form for betalingsstandsning kan risikere ikke at få deres løn eller i bedste fald må vente meget længe på et konkursbos opgørelse. Derfor er vi glade for, at vi nu er ved at få gennemført dette lovforslag.

Under udvalgsarbejdet har vi haft en del diskussioner om, hvorvidt offentlige arbejdsgivere, hvor konkurs jo er udelukket, også skulle være med til solidarisk at dække eventuelle udgifter ved loven. I venstre har vi den opfattelse, at afgrænsningen her vil blive næsten umulig, da det ikke kun er hos offentlige arbejdsgivere, konkurs er udelukket, men også hos en hel del andre arbejdsgivere. Jeg kunne f. eks. nævne andelsselskaber med solidarisk ansvar, og man kan vel egentlig sige, at i en meget stor del af danske erhvervsvirksomheder er konkurs vel reelt udelukket. Derfor mener vi, det er rigtigt, at alle skal være med.

Så har vi haft en del diskussioner og undersøgelser under udvalgsarbejdet for at finde ud af, hvor stor restudgiften egentlig bliver, når garantifonden går ind i lønmodtagerens krav over for konkursboet; løn er jo en privilegeret fordring efter konkursloven. Det har ikke været muligt at få helt eksakte tal for dette eventuelle restbeløb, men de oplysninger, vi har fået, tyder på, at det bliver meget små beløb, der bliver tilbage, når konkursboet er gjort op og de privilegerede fordringer er kommet til udbetaling. Det er grunden til, at vi finder det rigtigt at stille vore ændringsforslag.

Jeg vil gerne sige, at inden vi besluttede

at stille disse ændringsforslag, har vi i udvalget meget nøje interesseret os for § 3 i lovforslaget — det er den paragraf, der omhandler de personer, der er dækket af garantifonden — for at være helt sikker på, at vore ændringsforslag ikke skulle komme til at virke som en sovepude for de mennesker i en virksomhed, der skal træffe beslutningen om en konkurs eller anden form for betalingsstandsning. De bør ikke selv være dækket ind, så der kan være fristelse til at sige: vi kører bare videre, hvad gør det, vi er jo dækket af statskassen. Men når vi ser i § 3, at summen er begrænset til 25.000 kr., må vi vistnok sige, at der ikke er nogen fristelse til at køre en virksomhed længere ud, end overvejelserne antyder, fordi de personer, der træffer beslutningen, ikke selv er dækket ind.

Vi har jo i årenes løb lagt mange byrder på erhvervslivets udøvere, og jeg indrømmer, at i mange tilfælde har det været nødvendigt at gøre det. Kildeskat, moms, ATP m. m. har jo ikke kunnet gennemføres, uden at vi har måttet pålægge arbejdsgiverne, altså erhvervsudøverne, disse byrder. Nu kan man godt sige, at dette ikke er nogen byrde, man lægger på dem, men det er det jo alligevel, og da vi så, hvor lille et restbeløb der kan blive tale om — indrømmet, der kan måske komme et år, hvor det bliver større — så har vi ikke ment det rimeligt at belaste erhvervslivet med et ekstra administrationsarbejde, for det er det jo trods alt, men har derimod sagt, at staten må dække det restbeløb, der bliver efter konkursopgørelserne. Jeg synes, det er erhvervsvenligt at sige det, og det er vel også sådan, at i en hel del tilfælde skyldes disse konkurser ikke letsindige dispositioner i erhvervslivet, de kan også skyldes de strukturændringer, der sker i samfundet. Der kan være virksomheder, der kommer i klemme på grund af en strukturændring, og nu er der også fra denne talerstol tit sagt, f. eks. i forbindelse med egensudviklingslove m. m., at staten må løbe en risiko. Jeg mener, at her er et område, hvor den risiko, staten påtager sig, er uendelig lille i forhold til den lettelse, vi giver erhvervsudøverne. Det er baggrunden for, at vi stiller vore ændringsforslag nr. 4, 6 og 8. Vi håber, at de vil kunne vedtages.

Om de andre ændringsforslag skal jeg sige, at ændringsforslag nr. 1 jo tjener til en

[Robert Christensen.]

klargøring af paragraffen, og det vil vi gerne stemme for. Hensigten med ændringsforslag nr. 2, stillet af udvalget, er, at der kun udbetales det beløb til lønmodtagerne, der ville blive tilbage, efter at deres kildeskat var trukket fra. Vi må indrømme — efter at have modtaget en deputation fra såvel LO som Arbejdsgiverforeningen — at hvis ikke vi kom med dette ændringsforslag, ville vi jo have gjort kildeskattekrav, som efter konkursloven ikke er en privilegeret fordring, til en privilegeret fordring. Det mener vi ville være forkert, og derfor tilslutter vi os ændringsforslag nr. 2.

Så har jeg vist nogenlunde gennemgået disse ændringsforslag. Vi vil altså anbefale, at man stemmer for de ændringsforslag, der er stillet af venstre.

Så er der til sidst ændringsforslag nr. 5 stillet af arbejdsministeren, som giver ministeren bemyndigelse til at bestemme, at beløb under en vis størrelse ikke skal opkræves. Det er efter vores mening en delvis indrømmelse af det rigtige i vores argumentation, at det er et besvær, en byrde, vi lægger på arbejdsgiverne, og vi har sådan set megen sympati for dette ændringsforslag, men da vi foreslår, at paragraffen, som ændringsforslaget er stillet til, skal udgå, vil vi anbefale, at man undlader at stemme vedrørende dette ændringsforslag.

Erik Hansen: Det er næsten svært at tage afsked med dette lovforslag på den måde, at når det nu er vedtaget, så ser vi det ikke mere, for det indgik jo i valgkampen med en betydelig vægt. Her tænker jeg på den agitationsfolder, som blev udleveret under valgkampen, og hvori man sagde — som jeg citerede under første behandling — at blot en femmer giver tryghed. Det var i en tryksag, der er pyntet med arbejdsministerens billede, og jeg ser en arbejdsminister, der er veloplagt, eller også er det et lidt ældre billede. Der står heri:

„Der er forskel på politik. Socialdemokraterne ville aldrig have ført en så erhvervsfjendtlig politik med massekonkurser og dermed følgende arbejdsløshed, at lovforslag som dette skulle blive nødvendigt.“

Og man fortsætter:

„Omstændighederne har imidlertid tvunget socialdemokraterne til gennem fhv. arbejdsminister Erling Dinesen at fremsætte femmerforslaget — et lovforslag, VKR aldrig kunne have fundet på. Læs om forslaget og ha' det i erindring på valgdagen.“

Nu er valgdagen jo ovre, ligesom materialet her er blevet lidt uaktuelt, selv om jeg stadig væk vil sige, at billedet ligner nu alligevel på mere end én måde. For sagen er jo den, at den iver, hvormed man har behandlet dette lovforslag, og det antal møder, som man har holdt, og også det opbud af ministre, vi har her i dag, kunne tyde på, at sagen ikke er helt uaktuel. Jeg ved ikke, om kirkeministerens tilstedeværelse har en særlig baggrund.

Men nu har vi altså lovforslaget her, og der er jo al mulig grund til at tro, at det også bliver vedtaget, selv om det er fremhævet i folderen, at det kun var i VKRs tid, at lovforslaget havde nogen særlig aktualitet.

Det lovforslag, som bliver debatteret i dag, giver efter mit partis opfattelse naturligvis lønmodtagerne en bedre sikkerhed i tilfælde af konkurs. Det sikrer feriepengene, og det giver nogle mere bastante regler for pensionsbidraget. Så langt er alt for så vidt i orden. Det er ting, som man må sige godt kunne have behov for at gennemgå ændringer. Det er da givet, at lovforslaget indebærer fordele. Når en virksomhed træder i likvidation og standser sine lønudbetalinger, er der naturligvis behov for, at de lønmodtagere, som står uden en konstant udbetaling af løn, kan få deres penge igennem fonden og ifølge lovforslagets bemærkninger kun skal vente i ganske få uger.

Jeg tror også, at ordningen med at lægge administrationen i et organ, som i forvejen eksisterer, nemlig ATP, er den rimeligste, man kan finde.

En ting, som også er blevet diskuteret, er, om den offentlige sektor i tilstrækkeligt omfang er solidarisk. Her vil jeg gerne pege på et bilag, som vi har fået, og som er svar på et spørgsmål, vi har stillet. Her fremgår det, at af 1.936.000 lønmodtagere er 545.700 engageret i offentlige virksomheder, og når hver fjerde er offentligt ansat og det offentlige netop betaler ind til fonden, er det offentlige i høj grad solidarisk.

[Erik Hansen.]

Ændringsforslag nr. 6, som er stillet af partiet venstre, går et stykke videre og siger: var det ikke rimeligt, at det var den offentlige sektor som sådan, der alene betalte ind til fonden og overtog denne risiko? Her kunne der nok være grund til at sige, at det er da i hvert fald toner, som man ikke til daglig hører ude i forsamlingshusene, når det er venstre, der fører ordet. Det er ligesom lidt fjernt fra den liberalisme, som man i det daglige hører omtalt. Men jeg synes, man må sige, at den offentlige sektor, at staten, i høj grad er solidarisk, idet den jo betaler for hver fjerde.

Vi kan stemme for lovforslaget som helhed, men vil anbefale at stemme imod de af venstre stillede ændringsforslag.

En enkelt ting mere skal med, og det er spørgsmålet om datoen for lovens virkning. Den skal jo have virkning fra forleden dag, fra den 1. april 1972. Vi havde jo fremme i debatten ved første behandling, om man ikke kunne give den virkning allerede fra fremsættelsestidspunktet, den 4. november 1971, men det fandt man ikke muligt af mange, bl. a. administrative, grunde. Nu kan man jo føle større respekt for tyngden af de administrative besværligheder. Jeg vil dog gerne have sagt, at disse tanker om at give loven virkning fra 4. november 1971 som baggrund havde dette, at vi havde fået en henvendelse bl. a. fra Dansk Journalistforbund. Man havde en aktuel ting i tankerne, nemlig nogle blade, som var gået ned og havde standset betalingerne. Det fremgår af lovforslaget, at man ikke kunne imødekomme de fremsatte ønsker, og vi må acceptere, at loven ikke kan få den tilbagevirkende kraft, som vi gerne havde ønsket. Jeg vil dog gerne slutte med at sige, at jeg har ikke helt mistet troen på sandheden i det gamle ord om, at hvor der er vilje, er der også en vej, men måske en anden sag end den her.

Vi kan medvirke til lovforslagets gennemførelse, men vi må anbefale at stemme imod de af venstre stillede ændringsforslag.

Arne Larsen: Da mit partis ordfører i denne sag, fru Grete Westergaard, er forhindret i at være til stede i dag, skal jeg på hendes og mit partis vegne ganske kort fremsætte nogle enkelte bemærkninger til

lovforslaget om Lønmodtagernes Garantifond, sådan som det nu kommer til at foreligge efter anden behandling.

Ved første behandling gav mit partis ordfører jo positiv tilslutning til lovforslaget, idet vi finder lovforslaget meget vigtigt, og også her ved anden behandling kan jeg på mit partis vegne give tilslutning til lovforslaget med de ændringsforslag, som dels er stillet af arbejdsministeren, dels af udvalget. Nu er der lidt diskussion i gang mellem ordførerne om, hvorvidt vi under den ene eller den anden regering har mere eller mindre brug for dette lovforslag. Desværre tror jeg, at uanset om vi har en borgerlig regering eller en socialdemokratisk regering, vil der i høj grad være brug for dette lovforslag, måske endda mere ud i fremtiden. Hvis det lykkes at få Danmark tilsluttet De europæiske Fællesskaber, så tror jeg, at der på mange områder kan blive brug for en Lønmodtagernes Garantifond, og måske den så kunne blive banebrydende for de øvrige fællesmarkedslande. Det var selvfølgelig ikke nogen skade til, om Danmark her havde vist vejen, for jeg tror bestemt, at megen dansk industri og virksomhed bliver udsat for en så hård konkurrence i Fællesskaberne, at man kan forudse, at adskillige må gå konkurs, og så er det jo rimeligt, at vi har en garantiordning af den beskaffenhed, som vi nu er i færd med at udarbejde.

Jeg skal give tilslutning til ændringsforslag nr. 1, som arbejdsministeren har stillet om en anden formulering af § 1.

Ændringsforslaget til § 2 om, at garantien dog ikke skal omfatte den del af kravet, som arbejdsgiveren skulle have indeholdt i kilde-skat, er vi gået med til, men jeg må indrømme noget nølende. For havde vi ikke haft opkrævning af skat ved hjælp af et kilde-skattedirektorat, altså via hele det apparat, som nu er overladt til arbejdsgiverne, så ville kravet jo omfatte det, som hedder løn, og løn er altså nu engang det, som man rent overenskomstmæssigt har aftalt med sin arbejdsgiver at dette arbejde skal udføres for. Og når det hedder Lønmodtagernes Garantifond og den skal dække lønnen, så burde den også dække det, som lønmodtageren på et eller andet tidspunkt skulle betale i skat. Jeg er altså ikke helt 100 pct. overbevist om, at vi her gør det rigtige, men jeg vil meget henstille til finansministeren, at han

[Arne Larsen.]

holder et lille, vågent øje med dette, for det er ikke utænkeligt, at vi kunne se lidt nærmere på problemet, når loven har virket et stykke tid.

De ændringsforslag, som venstre har stillet, kan vi ikke medvirke til, men må anbefale at stemme imod. Vi mener, at arbejdsgiverne bør betale til denne garantifond, at det er deres forpligtelse, og at det vil være umoralsk ikke at pålægge dem denne garantiforpligtelse.

Med disse ganske korte bemærkninger skal jeg tilsige mit partis velvillige tilslutning til lovforslaget med de ændringsforslag, som er stillet af ministeren og af udvalget, og anbefale, at man stemmer imod de af venstre stillede ændringsforslag.

Dagmar Andreasen: Jeg deler ikke ordførernes begejstring for dette lovforslag, og jeg agter heller ikke at medvirke ved dets gennemførelse. Når jeg begrunder det allerede ved anden behandling, er det ikke, fordi jeg gør mig nogen forhåbninger om, at jeg kan hindre dette lovforslag i at blive vedtaget, men i håb om, at det dog vil få en lidt bedre udformning, inden det kommer til tredje behandling.

Nu vil jeg først gøre rede for mine principielle indvendinger. Det her er slet ikke et forhold, som folketingset burde tage sig af. Så længe arbejdere og arbejdsgivere påberåber sig eller ønsker den frie forhandlingsret, er dette et spørgsmål, de skulle ordne indbyrdes. Men bortset fra det ulogiske i, at vi her i folketingset lovgiver om det, så får vi, lige så snart staten skal tage sig af noget, den mest firkantede opkrævningsordning, som man overhovedet kan tænke sig.

Det fremgår af bilagsmaterialet, at egentlig var der 135.000 arbejdsgivere, som skulle indbetale, og jeg synes, der blev oplyst noget om, at det beløb, man hidtil havde ment skulle udredes, var 80.000 kr. om året; det skal nu nok vise sig senere at blive et større beløb. Nu har man altså fundet ud af, at for at administrationen ikke skal overstige de

beløb, der skal indbetales, vil man sandsynligvis give afkald på beløb under 10 kr., og det betyder, at arbejdsgivere, som har 1 og 2 ansatte, slipper. Tilbage er der 55.000 arbejdsgivere, der får pålagt en administrativ opgave ud over alle de andre. Nu er der selvfølgelig den tilfredsstillelse for dem, der går stærkt op i nationalproduktet, at det vokser ved al den administration, men det hjælper da i hvert fald ikke på vores betalingsbalance.

Men det værste er, at man nu flytter det moralske ansvar væk fra arbejdspladserne. Der vil for fremtiden blive disponeret anderledes. I ethvert aktieselskab, der er ved at miste sin solvens, vil de aktionærer, som tager hensyn til de ansatte, roligt kunne sige: lad os bare fortsætte lidt længere ud på vippen og tage en chance mere, de ansatte er jo sikret. Ligeledes vil direktørerne, hvis det er anonyme aktionærer, kunne sige: all right, der er ingen grund til at likvidere nu. Lad os bare fortsætte, vi er jo sikret vores løn.

Jeg vil nok sige, at på et tidspunkt, da medindflydelse, medansvar og demokrati på arbejdspladsen er i fokus som aldrig før, og hvor der virkelig er bestræbelser i gang for bare ikke at snakke om det, men også prøve at føre det ud i praksis, virker dette lovforslag helt forkert på mig. Her kommer regeringen og et stort set enigt folketingset og placerer helt unuanceret ansvaret for, at et firma går ned, på arbejdsgiverne.

Jeg er tilhænger af, at der i ethvert forhold, hvor mennesker har indflydelse, skal være et vist mål af selvrisiko, også i en forretning. Hvis en købmand går konkurs, behøver hans kommis ikke at være uden for moralsk ansvar, og det behøver håndværksvendene heller ikke at være, hvis en håndværksmester går ned. I begge tilfælde hæfter arbejdsgiveren med alt, hvad han ejer og har, undtagen, så vidt jeg husker, sengen og overfrakken. Men nu for fremtiden vil de ansatte end ikke løbe risikoen for at miste en uge- eller en månedsløn, hvad de jo meget, meget sjældent har gjort i forvejen. Jeg

[Dagmar Andreassen.]

vil ikke se bort fra, at der kan være visse brancher, hvor forholdene er sådan, at udefra kommende påvirkninger helt kan være årsag til konkursen, og hvor der kan være rimelighed for at sørge for en sikring. Men det havde været en helt oplagt opgave for disse branchers fagforeninger, enten for de ansattes eller for Arbejdsgiverforeningen eller for begge parter i skøn forening.

Alt det kan jeg ikke få ændret, men jeg har en betænkelighed mere. Så vidt jeg kan se, giver vi ved denne lov nu frit løb for en hel række små Glistrup'er til at få lejlighed til at udnytte en fond. Hvordan i alverden vil man skelne imellem de virksomheder, der virkelig er startet med det formål ærligt at drive forretning, og dem, der er startet med det hovedformål at sikre, at de ansatte kan få en løn udbetalt? Der skal ikke megen opfindsomhed til for folk uden for erhverv eller folk med sunde fritidsinteresser at finde en mand, som i forvejen ikke ejer noget, og få ham til at starte en eller anden form for forretning inden for servicesektoren. Det kan være et rengøringssselskab, et vinduespudderselskab eller et babysittingselskab, som ikke kræver nogen investering. Han kan ansætte en række folk, som får fast løn for at være på tilkaldelse. Vedkommende kan begynde at annoncere og også få nogle kunder, fra hvem han indkasserer beløb, som arbejdsgiveren bare kan disponere over og leve af. Når der så er gået et stykke tid, må man konstatere, at manden faktisk ikke kan betale de ansatte deres tilgodehavende, og så kan de gå til fonden for at hente pengene.

Nu har jeg tegnet et billede af et meget groft tilfælde, men jeg vil gerne direkte spørge arbejdsministeren: hvordan har man tænkt sig at skelne imellem virkelig seriøse foretagender, som er startet med det formål at fortsætte, og foretagender, som er startet med det formål at lukke, når lønmodtager-tilgodehavendet er blevet stort nok?

Arbejdsministeren (*Erling Dinesen*): Må jeg allerførst sige tak til medlemmerne af udvalget, fordi man kom igennem alle de mange problemer, man naturligt måtte støde på ved behandlingen af en lovgivning af denne karakter. Det er rigtigt, som det er fremført, at der måske ikke er tale om, at vi

har fået klarhed over alle problemer. Heroverfor vil jeg gerne understrege, at det her drejer sig om en vigtig nydannelse, og at vi derfor må indhøste erfaringer og eventuelt tage loven op til revision på et senere tidspunkt. Jeg er også glad for, at man stort set nåede til enighed, bortset fra de ændringsforslag, venstre har stillet.

Jeg skal ikke gå ind på alle de bemærkninger, som har været fremført. Hr. Simonson nævnte spørgsmålet om bruttolønnen minus kildeskat, hvor man delvis havde imødekommet hovedorganisationerne. Jeg kan bekræfte, at garantien omfatter alle andre fradrag, sygeløn osv., og at det i øvrigt er bruttolønnen, som er en privilegeret fordring. Jeg er ikke uenig i, at det havde været ønskeligt, om man havde haft mulighed for at imødekomme de ønsker, som Journalistforbundet har fremsat om tilbagevirkende kraft af denne lov, men det er min fornemmelse, at alle udvalgets medlemmer er enige i det synspunkt, at dette ville have rejst et hav af problemer, når man skulle indkøre den nye ordning.

Hr. Robert Christensen spørger: hvad bliver restudgiften, når fonden rejser krav over for konkursboet og helt eller delvis får sådanne krav imødekommet? Han konkluderer selv, at det formentlig kun bliver minimale beløb. Jeg vil da ønske, det kommer til at ligge sådan, men jeg kan ikke acceptere det som tilstrækkelig begrundelse for, at staten skal betale. Jeg vil ikke bestride det, når hr. Robert Christensen siger, at det vel nok ville blive opfattet som erhvervsvenligt at lade staten betale, og det er heller ikke urigtigt, at der kan komme virksomhedslukninger og konkurser som en direkte følge af de stærke strukturændringer, vi oplever i erhvervslivet. Men forholdet er jo trods alt det, at vi også oplever konkurser og virksomhedslukninger af andre årsager. Jeg behøver vist ikke at minde om mange af de sager, som også har været behandlet her i folketinget igennem de senere år; f. eks. Boss of Scandinavia-sagen. Derfor mener jeg — og det tror jeg også organisationerne på arbejdsgiversiden har accepteret — at det er rimeligt med en kollektiv arbejdsgiverforsikring på dette felt, og staten er solidarisk gået ind i ordningen, sådan at der kun bliver tale om minimale beløb for den enkelte arbejdsgiver.

[Arbejdsministeren.]

Hr. Erik Hansens muntre bemærkninger og lidt valgagitorisk prægede synspunkter skal jeg ikke gå nærmere ind på. Jeg synes også, det både er en udmærket pjece og et udmærket billede, der findes på den.

Hr. Arne Larsen var inde på, at denne lov egentlig burde være banebrydende for EF-landene. Også det synspunkt kan jeg være enig i. Nu er det jo sådan, at der ikke skal ske nogen harmonisering på det sociale område, men alligevel håber vi, man tager det som en god idé.

Fru Dagmar Andreasen var ikke tilfreds med dette her. For det første mente hun ikke, at det var et forhold, som folketinget burde tage sig af. Det mener jeg ganske bestemt det er. Det er klart, at man udmærket godt kunne forhandle om det. Der kunne forhandles mellem LO og Dansk Arbejdsgiverforening, og der kunne forhandles mellem andre arbejdstager- og arbejdsgiverorganisationer. Men man ville simpelt hen ikke kunne nå frem til en ensartet ordning, der dækkede hele arbejdsmarkedet, gennem disse forhandlinger. På samme måde som vi har set det i lignende situationer ved forhandling mellem hovedorganisationerne, f. eks. da man i sin tid forhandlede om en sygelønsordning for en begrænset del af arbejdsmarkedet, eller da man i sin tid forhandlede om en ATP-ordning for en begrænset del af arbejdsmarkedet, måtte det senere ordnes ved lovgivning, for at man kunne få dækket hele det brede felt. Det er efter min opfattelse da også både rationelt og nødvendigt at gøre det i forbindelse med løsningen af problemer af denne karakter.

Jeg kan heller ikke være enig i, at der er tale om nogen firkantet administration. Jeg tror slet ikke, denne administration har nogle kanter. Så enkelt og strømlinjet er det lavet. Ved at bruge det apparat, vi har, nemlig ATP-administrationen, hjulpet af de ændringsforslag, som er stillet, tror jeg vi kan nå frem til en administration, som ikke giver besvær.

At det moralske ansvar skulle flyttes fra virksomhederne, så at man i en situation, hvor det ser meget usikkert ud, vil fortsætte for længe — vel, jeg vil ikke afvise, at et enkelt eksempel vil kunne påvises, når loven har fungeret en tid. Men jeg tror nu, det er

lidt for fantasifuldt at forestille sig, at det tit foregår på den måde i erhvervslivet.

Når fru Dagmar Andreasen siger, at nu skal de ansatte slet ikke løbe nogen risiko, og at det har de faktisk sjældent gjort, er det i hvert fald ikke rigtigt. Tværtimod har titusinder af ansatte efter at have slidt og slæbt i 8 dage, 14 dage eller en måned måttet sige farvel, helt eller delvis, til løn, feriepenge og andre ting, de havde til gode i virksomhederne. Jeg tror heller ikke på, at „små Glistrup'er“, som fru Dagmar Andreasen sagde, kan udnytte situationen, og at folk, der ikke ejer noget, kan starte en virksomhed uden sikkerhed for at kunne betale løn. Kan der skelnes? Vel, hvilken lov kan ikke misbruges? Jeg vil ikke bestride, at der kan ske misbrug her. Her er vi inde på et helt nyt felt; der er dokumenteret et vældigt behov for at sætte ind på dette område, og viser det sig så om et halvt eller et helt år, at der sker misbrug af den karakter, som fru Dagmar Andreasen frygter, er jeg helt parat til at tage spørgsmålet op igen, få lukket hullerne og så langt som menneskeligt muligt få sikret, at der ikke bliver tale om misbrug.

De ændringsforslag, som venstre har stillet, kan jeg ikke tiltræde. Jeg må anbefale, at man stemmer imod.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1 om en ny affattelse af § 1, § 1 i den ændrede affattelse, ændringsforslagene nr. 2 og 3, § 2, således ændret, §§ 3-8 og ændringsforslag nr. 5 *vedtoges* uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4 *forkastedes* ved, at § 9 med den foretagne ændring *vedtoges* med 119 stemmer mod 23.

§ 10

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6 betragtedes som *forkastet* med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 4.

§§ 11 og 12 og ændringsforslag nr. 7 om indsættelse af en ny paragraf *vedtoges* uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 8 betragtedes som *forkastet* med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 4.

§§ 13 og 14

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om tjenestemandspension og lov om pensionering af civilt personel m. v. i forsvaret.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 105) findes i tidenden sp. 2824, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 995).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Normann Andersen: Forslaget til lov om ændring af lov om tjenestemandspension har ikke givet anledning til nogen særlige bemærkninger. Vi har behandlet det i lønningudvalget, der er gået ind for de af økonomi- og budgetministeren stillede ændringsforslag til lovforslagets § 1 om, at der i lovens § 8, stk. 3, efter „polititjenestemænd“ indføres: „samt tjenestemænd i det tidligere toldgrænsekorps“ og i lovens § 12, stk. 3, efter „polititjenestemænd“ indføres: „eller efter tjenestemænd i det tidligere toldgrænsekorps“. Dette synes at være ret naturligt, da der er tale om to tjenestemandsgrene,

der står i den samme situation, og derfor har det ikke givet anledning til nogen egentlige bemærkninger.

Vi er fra udvalgets side indstillet på at anbefale lovforslaget til vedtagelse. Imidlertid har vi fået en henvendelse fra Dansk Politiforbund, der har henledt opmærksomheden på, at man kunne ønske en lettere bedømmelse, såfremt en polititjenestemand søgte afsked grundet sygdom, der måske kunne skyldes koncentrationslejrhold. Vi kan godt i dag fastslå, at dette ville betyde et brud på den hidtidig fulgte linje, men vi er indstillet på at ville se nærmere på det inden tredje behandling og komme tilbage til spørgsmålet.

Jeg anbefaler lovforslaget og de stillede ændringsforslag.

Økonomi- og budgetministeren (Per Hækkerup): Jeg er også bekendt med henvendelsen, og jeg er naturligvis indforstået med, at udvalget ser på den. Men jeg vil gerne understrege, at vi ikke kan acceptere en ændring, som betyder, at der herved institueres en forskelsbehandling i forhold til øvrige tjenestemænd, som ikke måtte være begrundet i de særlige forhold, som politietatens og grænseværnets tjenestemænd har været udsat for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslagene nr. 1 og 2, § 1, således ændret, og §§ 2 og 3 *vedtoges* uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Hanne Budtz): Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen m. fl. love. (Undervisningspligtens udvidelse m. v.).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 106) findes i tidenden sp. 2961, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 983).